

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Michaela Nipperta a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové ve věci

žalobců: a) **B. Z.**, narozená dne xxx
b) **L. Z.**, narozený dne xxx
oba bytem xxx oba zastoupení advokátem Mgr.
Martinem Začalem sídlem tř. Svobody 43/39,
779 00 Olomouc

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo financí**, IČO 00006947
sídlem Letenská 525/15, 118 00 Praha 1

o zaplacení 469 687,50 Kč s příslušenstvím

k odvolání všech účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 2. března 2023,
č. j. 35C 70/2019-214,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve vyhovujícím výroku o věci samé ve vztahu k žalobkyni a) [výrok I.] **mění** tak, že **se zamítá** žaloba na zaplacení částky 5 937,50Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 5 937,50 Kč od 29. 12. 2018 do

zaplacení, jinak **se** v tomto výroku ohledně žalobce b) a v zamítavém výroku o věci samé ohledně žalobkyně a) [výrok II.] **potvrzuje**.

V zamítavém výroku o věci samé ohledně žalobce b) [výrok II.] **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci b) částku 7 437,50 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 7 437,50 Kč od 29. 12. 2018 do zaplacení, jinak **se** ve vztahu k žalobci b) **potvrzuje**.

II. Ve výroku o nákladech řízení [výrok III.] **se** rozsudek soudu prvního stupně **mění** tak, že jejich výše je 106 215 Kč, jinak **se potvrzuje**.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soudu prvního stupně uložil žalované do 15 dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni a) částku 95 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 95 000 Kč od 29. 12. 2018 do zaplacení a žalobci b) částku 66 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 66 000 Kč od 29. 12. 2018 do zaplacení [výrok I.], zamítl žalobu co do částky 188 050 Kč s příslušenstvím ve vztahu k žalobkyni a) a co do částky 120 637,50 Kč s příslušenstvím ve vztahu k žalobci b) [výrok II.] a uložil žalované, aby žalobcům na nákladech řízení zaplatila 130 221,40 Kč [výrok III.].
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se původně žalobce a) Ing. L. Z. a žalobkyně b) B. Z. podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále též „OdpŠk“, domáhali nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu, kterou měli utrpět v důsledku nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřeně dlouhém správním řízení ve věci odstranění stavby, resp. dodatečného povolení stavby - stavební úpravy komunikace na pozemcích parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, v k. ú. Xxx. V průběhu řízení žalobce a) zemřel a na základě usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2022, č. j. 28Co 310/2022-160, se stali jeho procesními nástupci B. Z. - žalobkyně a) s nárokem na zaplacení částky 283 050 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 29. 12. 2018 do zaplacení a L. Z. jako žalobce b) s nárokem na zaplacení částky 186 637,50 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 29. 12. 2018 do zaplacení.
3. Žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby a zpochybnila, že by na posuzované řízení dopadal čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cjpn 206/2010 (dále jen „Stanovisko“). Dále zpochybňovala, která organizační složka má za stát v tomto případě jednat. Z hlediska délky považovala posuzované řízení za jeden celek a požadované

zadostiučinění z důvodu porušení práva na přiměřenou délku za jediný nárok. I v případě žalobce b) při výpočtu základní částky zadostiučinění požadovala, aby první dva roky byly ohodnoceny poloviční částkou. Zároveň navrhla modifikovat základní částku zadostiučinění pro skutkovou složitost věci o 40 %, pro snížený význam o 20 % a pro sdílenou újmu o 25 %. Dále namítala, že řízení, v němž bylo rozhodováno o obnově, nelze zahrnout pod čl. 6 Úmluvy.

4. Soud prvního stupně provedl dokazování obsahem spisového materiálu Městského úřadu v Rožnově pod Radhoštěm, přičemž jednotlivé důkazy specifikoval v odst. 20. - odst. 76. odůvodnění napadeného rozsudku, na které lze pro stručnost odkázat. Dále přihlédl k rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 9. 2019, č. j. 64A 43/2018-38, ve věci Obce Xxx - Xxx v postavení žalobce proti Krajskému úřadu Zlínského kraje v postavení žalovaného za účasti původních žalobců a) - c) v postavení osob zúčastněných a z tohoto rozsudku v odst. 79. odůvodnění napadeného rozsudku citoval. Zároveň uvedl, že se jedná o poslední rozhodnutí vydané v posuzovaném řízení, které dosud není skončeno. Provedl rovněž účastnický výslech žalobce b).
5. Původní žalobce a) požadoval 180 700 Kč za nemajetkovou újmu utrpěnou v době od 26. 11. 2004 do 25. 6. 2018. Původní žalobkyně b) požadovala částku 180 700 Kč za nemajetkovou újmu utrpěnou od 26. 11. 2004 do 25. 6. 2018. Původní žalobce c) požadoval částku 92 287,50 Kč za nemajetkovou újmu utrpěnou v době od 1. 5. 2012 do 25. 6. 2018. Žalobci tvrdili, že správní řízení ve věci odstranění předmětné stavby, resp. vydání dodatečného povolení k předmětné stavbě, kterou provádí Obec Xxx - Xxx, bylo zahájeno dne 26. 11. 2004 u Městského úřadu Xxx xxx na základě návrhu původních žalobců a), b) na odstranění předmětné stavby a dne 7. 11. 2018 v něm bylo vydáno poslední rozhodnutí Krajským úřadem Zlínského kraje a dosud nebylo skončeno. Poslední rozhodnutí krajského úřadu bylo rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 9. 2019, č. j. 64A 43/201838, zrušeno a věc byla vrácena krajskému úřadu k dalšímu řízení. Hlavním motivem žalobců bylo zachování průchodu, přístupu a příjezdu na jejich pozemky parc. č. xxx, v k. ú. Xxx. Dříve k tomu užívali pozemek parc. č. xxx, v k. ú. Xxx (ve vlastnictví Obce Xxx - Xxx), což bylo předmětnou stavbou narušeno. V posuzovaném řízení došlo k průtahům výlučně zaviněným městským úřadem a krajským úřadem a žalobci k nim nijak nepřispěli. Předmět posuzovaného řízení je z hlediska složitosti banální, ale pro žalobce velice významný, neboť ovlivňuje výrazně jejich možnost předmětné pozemky nerušeně užívat a s nimi nakládat. Délka trvání posuzovaného řízení pro žalobce byla velice psychicky i finančně náročná a stresující, neboť v průběhu doby vydávaná rozhodnutí se často diametrálně lišila či vykazovala řadu vad a žalobci byli drženi v nejistotě ohledně výsledku.
6. Soud prvního stupně vzal za nesporné, že nárok na náhradu nemajetkové újmy žalobci u žalované uplatnili dopisem ze dne 27. 6. 2018, posuzované řízení probíhá jak před správními orgány (městský úřad, krajský úřad), tak před správními soudy (Krajský soud v Ostravě, Nejvyšší správní soud) a dosud nebylo skončeno. Zabýval se pak především tím, která organizační složka je v této věci příslušná jednat za stát a s odkazem na § 6 odst. 1 a 2 OdpŠk a na judikaturu Nejvyššího soudu uzavřel, že je organizační složkou státu příslušnou jednat za stát Ministerstvo financí.
7. Po právní stránce soud prvního stupně odkázal na § 13 odst. 1, § 31 a odst. 1, 2 a 3 OdpŠk a dále čl. 6 odst. 1 Úmluvy a vycházel ze Stanoviska, jakož i z judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, kterou označil a citoval. Poté uzavřel, že původní žalobci se účastnili posuzovaného řízení jako spoluvlastníci, byť jediného z předmětných pozemků sousedícího s

předmětnou stavbou (parc. č. xxx, v k. ú. Xxx), a proto na souzenou věc dopadá čl. 6 odst. 1 Úmluvy a Stanovisko.

8. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně a) se stala účastnicí posuzovaného řízení dne 21. 7. 2005, kdy jí bylo doručeno oznámení městského úřadu ze dne 20. 7. 2005 o zahájení správního řízení o odstranění předmětné stavby a že žalobce b) se stal účastníkem posuzovaného řízení dne 10. 9. 2012, kdy se dostavil na městský úřad s žádostí o nahlédnutí do spisu. Dále vzal v úvahu, že od prosince 2009 do prosince 2011 probíhalo řízení o povolení obnovy, k němuž se při vyjádření délky posuzovaného řízení nepřihlíží, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 30Cdo 2780/2015. Podle soudu prvního stupně z hlediska celkové délky řízení proto bylo rozhodným obdobím v případě žalobkyně a) období od července 2005 do listopadu 2009 a od ledna 2012 do června 2018, tedy 8 let a 11 měsíců a u žalovaného b) pak období od září 2012 do června 2018, tedy 5 let a 10 měsíců.
9. Celkovou délku posuzovaného řízení soud prvního stupně neposoudil jako přiměřenou s tím, že nemajetková újma, kterou žalobci v důsledku toho utrpěli, se presumuje a není třeba ji prokazovat. Přiměřenou kompenzací dle soudu prvního stupně je tudíž zadostiučinění v penězích se základní částkou podle Stanoviska 15 000 Kč za jeden rok a částkou 1 250 Kč za jeden měsíc trvajících řízení. Při výpočtu základní částky zadostiučinění v případě žalobkyně a) soud prvního stupně první dva roky krátil poloviční sazbou, k čemuž nepřistoupil u žalobce b), neboť krácení není vázáno na osobu poškozeného účastníka řízení, ale na řízení samotné. Základní částku u žalobkyně a) tedy stanovil na 118 750 Kč a u žalobce b) na 82 500 Kč.
10. Posuzované řízení soud prvního stupně posoudil jako řízení s vyšší skutkovou složitostí ve smyslu § 31a odst. 3 písm. b) OdpŠk, což se projevilo na jeho délce, přičemž nezjistil, že by se žalobci na délce posuzovaného řízení významně podíleli. S ohledem na složitost věci základní částku snížil o 10 %.
11. Dále soud prvního stupně ve smyslu § 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk snížil základní částku o 10 % pro nízký význam řízení pro žalobce, neboť se typově nejednalo o řízení se zvýšeným významem, přičemž soud prvního stupně přihlédl k charakteru předmětných pozemků, které jsou lesními pozemky a žalobci proto nemohli pocítovat újmu a tedy nejistotu a stres z délky posuzovaného řízení v takové intenzitě, jako by tomu bylo například u pozemků užívaných k trvalému bydlení.
12. Další důvody, pro snížení či zvýšení základní částky z ostatních hledisek neshledal, když k otázce sdílené újmy odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. 30Cdo 2889/2020, a nepřistoupil ke snížení základní částky, neboť žalobci se domáhali zadostiučinění za individuálně utrpěnou újmu každý sám za sebe.
13. Celkově tedy soud prvního stupně snížil základní částku o 20 %, což u žalobkyně a) činilo 23 750 Kč a u žalobce b) 16 500 Kč. Konečnou částku v případě žalobkyně a) tedy stanovil na 95 000 Kč a u žalobce b) na 66 000 Kč s tím, že tyto částky odpovídají konkrétním okolnostem případu a jsou v souladu s obecně sdílenou představou spravedlnosti. Žalovaná je s platbou částek v prodlení od 29. 12. 2018, a proto žalobcům bylo přiznáno i příslušenství a ve zbytku byla žaloba zamítnuta.
14. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a žalobcům byly přiznány náklady za soudní poplatek a náklady za advokáta, a to za 8 úkonů po 7 440 Kč při zastupování tří osob, za

7 úkonů po 4 960 Kč při zastupování dvou osob, dále náhrada hotových výdajů za 15 úkonů po 300 Kč, náhrada za promeškaný čas strávený cestou k jednání dne 22. 2. 2022 za 14 půlhodin po 100 Kč a k jednání dne 2. 3. 2023 za 16 půlhodin po 100 Kč, náhrada cestovních výdajů v souvislosti s účastí na jednání dne 22. 2. 2022 a souvislosti s účastí na jednání dne 2. 3. 2023. Zároveň bylo přiznáno 21 % DPH.

15. Proti tomuto rozsudku se odvolali jak žalobci, tak žalovaná.
16. Žalobci v odvolání nesouhlasili se závěrem soudu prvního stupně o snížení základní částky o 10 % z důvodu vyšší skutkové složitosti. Namítli, že délka posuzovaného řízení byla způsobena laxním přístupem černého stavebníka, což správní orgán toleroval a že rozhodnutí správního orgánu bylo pro nezákonnost opakovaně nadřízenými orgány rušeno či měněno, anebo byl správní orgán nečinný. Z tohoto důvodu tedy nemělo dojít k žádnému snížení základní částky. Souhlasili se snížením základní částky o 10 % z hlediska sníženého významu, avšak zpochybnili výpočet soudu prvního stupně, v němž namítali matematické chyby, když pro žalobce b) určil jako rozhodné období 5 let a 10 měsíců, tj. 70 měsíců, ale při výpočtu dospěl k nižší částce, přičemž správná částka měla být 87 500 Kč. Namítli rovněž, že soud prvního stupně dále opomenul, že byla dána nárok též původního zemřelého žalobce a) Ing. L. Z. a nevypočetl jeho nárok. Uvedli, že v odst. 5. odůvodnění napadeného rozsudku bylo správně určeno procesní nástupnictví, co se týče žalovaných částek, ale v závěrečném odst. 98. na tento nárok původního žalobce a) soud prvního stupně zapomněl. Dle jejich názoru soud prvního stupně měl ještě částku, kterou přisoudil žalobkyni a), rozdělit rovným dílem mezi novou žalobkyni a) a žalobce b), protože takto tento nárok zdědili a takto odvolací soud dne 29. 8. 2022 rozhodl o procesním nástupnictví.
17. Žalovaná v odvolání odkazovala na svá vyjádření k žalobě, která v průběhu řízení podávala, jakož i listinné důkazy, přičemž souhlasila se soudem prvního stupně, že posuzované řízení nebylo řízením s typově zvýšeným významem a že vzhledem k charakteru předmětných pozemků žalobci nemohli pocítovat újmu z délky posuzovaného řízení v takové intenzitě. Nesouhlasila však se snížením základní částky z tohoto důvodu pouze o 10 %, neboť jde o nejdůležitější kritérium pro stanovení formy a případné výše odškodnění. Podle jejího názoru význam řízení pro žalobce byl výrazně nižší až nepatrný, a proto měla být základní částka snížena o 40 %. K tomu poukázala na stanovisko Městského úřadu Xxx xxx a z příložených katastrálních map a také na názor Obecního úřadu Xxx - Xxx, přičemž zdůraznila, že pozemek žalobců je pouze sousedícím pozemkem a stavba navazuje na rostlý terén ještě před spornou hranicí a že žalobci neprokázali existenci účelové komunikace na tomto pozemku a naopak prohlašovali neexistenci jiné komunikace, což je v rozporu se skutečností. Akcentovala rovněž, že nemovitost žalobců je určena k individuální rekreaci a nikoliv k trvalému bydlení a že žalobci byli pouze vedlejšími účastníky správního řízení a pouze jako vlastníci pozemku č. xxx, v k. ú. Xxx, a jejich parcela sousedí s pozemky, na kterých se nachází projednávaná komunikace pouze okrajově. Dále nesouhlasila se snížením základní částky pouze o 10 % z důvodu vyšší skutkové složitosti posuzovaného řízení, neboť bylo namísto z tohoto důvodu snížit základní částku o 30 %. V této souvislosti poukázovala na množství úkonů a řadu procesních rozhodnutí a podávání opravných prostředků v posuzovaném řízení. Dle jejího názoru soud prvního stupně také nesprávně a v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu posoudil otázku sdílené újmy, když z tohoto důvodu nepřistoupil k redukci základní částky, k čemuž odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2021, sp. zn. 37Cdo 1181/2021, a tím, že žalobci v posuzovaném řízení vystupovali jako rodinní příslušníci v zájmovém souladu, a proto měla být základní částka snížena z důvodu sdílené újmy nejméně o 30 %. Zpochybnila též výrok o nákladech

řízení, neboť soud prvního stupně nesprávně přiznal žalobcům i náklady za výzvu k plnění ze dne 27. 6. 2018, dále nebyly účelně vynaloženy náklady za úkony právní služby uvedené pod body 7. a 10. ve vyčíslení nákladů žalobců ze dne 2. 3. 2023, neboť obsah těchto právních úkonů žalobci mohli přednést při ústních jednáních a účelně nebyly vynaloženy ani náklady uvedené ve vyčíslení ze dne 2. 3. 2023 v bodech 4., 11. a 13. nazvané jako další porada s klientem, neboť důvodná je porada pouze u přípravy a převzetí zastoupení.

18. Žalobci se k odvolání žalované vyjádřili s tím, že snížení základní částky pro význam řízení o 10 % bylo zcela přiměřené a že s další argumentací žalované uvedené v odvolání se soud prvního stupně vypořádal. Akcentovali, že řízení bylo nepřiměřeně dlouhé a týkalo se jejich soukromoprávní sféry, neboť černá stavba jim znemožnila přístup na jejich pozemky. K tomu uvedli, že nenamítali, že by černá stavba znepřístupnila pozemek, na němž se nachází jejich stavba, ale namítali, že jim znemožnila přístup na jejich jiné lesní pozemky, které se poté nedaly obhospodařovat. Nesouhlasili s názorem, že dopad řízení do jejich sféry, coby vedlejších účastníků, byl menší než v případě hlavního účastníka, neboť hrozilo omezení jejich vlastnických práv, tedy přístup na jejich pozemky. Podle jejich názoru soud prvního stupně měl vycházet z částky, která měla být navýšena o inflaci, což neučinil a pokud by ještě mělo být přihlédnuto k odvolací argumentaci žalované, pak by základní částka byla snížena na naprosté minimum. Nesouhlasili s názorem žalované týkající se sdílené újmy, neboť s tím se soud prvního stupně správně vypořádal. Nesprávné byly i námitky žalované ve vztahu k výroku o nákladech řízení, neboť výzva k plnění je obligatorním požadavkem k uplatnění náhrady škody podle zákona o odpovědnosti za škodu. Úkony právní služby pod body 7. a 10. byly účelně vynaloženy, jelikož zaslání písemného vyjádření umožňuje shromáždit veškerá tvrzení a podklady pro rozhodnutí soudu tak, aby mohlo být ve věci zpravidla rozhodnuto na jediném jednání. Dále uvedli, že bez interakce s klientem a zjištění detailů celého případu je prakticky nemožné právní zastoupení ve věci, jelikož konkrétní informace nejsou nijak veřejně dostupné.
19. Žalovaná ve vyjádření k odvolání žalobců nesouhlasila s tím, že by řízení nevykazovalo vyšší skutkovou složitost a z tohoto důvodu dle jejího názoru bylo třeba snížit základní částku o 30 %. Žalobci v odvolání nebrojily proti snížení základní částky o 10 % z hlediska významu řízení, a bylo zřejmé, že ten byl pro ně zcela nepatrný. Dle názoru žalované z tohoto důvodu měla být základní částka snížena o 40 %.
20. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení mu předcházející v odvolacím jednání (§ 212, § 212a odst. 1, 5, § 214 odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání účastníků byla částečně důvodná.
21. Odvolací soud se nejprve zabýval tím, zda soud prvního stupně nezatížil řízení vadou, která by mohla vést k jeho zrušení a za odvolacího řízení by nemohla být zjednána náprava, jak má na mysli § 212a odst. 5 o. s. ř., a dospěl k závěru, že tomu tak nebylo.
22. Soud prvního stupně provedl potřebné dokazování a náležitě zjistil skutkový stav věci.
23. Soud prvního stupně správně aplikoval na věc článek 6 odst. 1 Úmluvy a rovněž Stanovisko, správně shledal namítané řízení nepřiměřeně dlouhým a vyšel z předpokladu, že nemajetková újma se presumuje. Správně určil organizační složku státu, když na řízení pohlížel jako na jedno řízení probíhající před správními orgány a správními soudy, které dosud nebylo skončeno. Správný byl i jeho závěr, že řízení o obnově správního řízení nelze zahrnout do celkové délky řízení, neboť

účastník není v té době v nejistotě ohledně jeho výsledku, jak vysvětlil v odst. 96. odůvodnění napadeného rozsudku. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně i ohledně vymezení rozhodné doby namítaného řízení pro žalobkyni a) od 21. 7. 2005 do listopadu 2009 a dále od ledna 2012 do června 2018 v trvání 8 let a 11 měsíců a u žalobce b) v období od 10. 9. 2012 do června 2018, tedy v trvání 5 let a 10 měsíců. Proti těmto dílčím závěrům soudu prvního stupně ostatně nebyly ani uplatněny žádné odvolací námítky. Ohledně žalobkyně a) byla základní částka vypočtena ve výši 118 750 Kč, když východiskem podle stanoviska bylo 15 000 Kč za rok a 1 250 Kč za měsíc, proti tomu rovněž účastníci nebrojili a odvolací soud s tím plně souhlasil. Ohledně žalobce b) byla základní částka soudem prvního stupně vypočtena na 82 500 Kč, přičemž v jeho případě se částka nesnižovala první dva roky na polovinu, ale při výpočtu základní částky došlo k početní chybě, neboť tato základní částka představuje 87 500 Kč a nikoliv 82 500 Kč, jak správně v odvolání žalobci namítali.

24. Pro založení odpovědnosti státu za újmu způsobenou výkonem státní moci (§ 1 odst. 1 zákona) je zapotřebí kumulativní splnění tří podmínek, a to 1. existence nezákonného rozhodnutí [§ 5 písm. a) a § 8 odst. 1 a 2 OdpŠk], případně nesprávného úředního postupu [§ 5 písm. b) a § 13 odst. 1 OdpŠk]; 2. vznik újmy, a to majetkové (škody) nebo nemajetkové; 3. existence příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím či nesprávným úředním postupem na straně jedné a újmou na straně druhé.
25. Odvolací soud souhlasil se soudem prvního stupně, že posuzované řízení je nepřiměřeně dlouhé. U žalobce b) krácení základní částky za první dva roky účasti v předmětném řízení nepřicházela v úvahu, neboť uvedené krácení podle Stanoviska není navázáno na osobu poškozeného či účastníka řízení, ale na řízení samotné (srov. též např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 30Cdo 1078/2013, nebo ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 30Cdo 2952/2014; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na <http://www.nsoud.cz>).
26. Odvolací soud se ale neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně ohledně jednotlivých kritérií zakotvených v § 31a odst. 3 OdpŠk.
27. Bylo lze souhlasit s tím, že pro složitost řízení bylo namísto snížit základní částku o 10 %, neboť řízení probíhá před správními orgány a před správními soudy a je jimi opakovaně rozhodováno.
28. Dále odvolací soud, shodně se žalovanou, hodnotil význam předmětu řízení pro žalobce jako nízký, neboť tvrzená černá stavba je na pozemku, který se pouze okrajově dotýká jednoho z lesních pozemků vlastnický náležejících žalobcům. Žalobci v daném místě trvale nebydlí, pozemek s tvrzenou černou stavbou bezprostředně nesousedí s pozemkem, na němž mají žalobci rekreační nemovitost a nejsou nijak omezeni v přístupu k ní. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2016, sp. zn. 30Cdo 242/2016, kritérium významu předmětu řízení pro účastníka, tedy to, co je pro něj v sázce, je zásadně nejdůležitějším kritériem pro stanovení formy a případně výše odškodnění. Odškodnění za nepřiměřenou délku řízení se totiž poskytuje za nejistotu spojenou s právním postavením poškozeného, která je tím větší, čím větší je význam předmětu řízení pro poškozeného. Na rozdíl od soudu prvního stupně však odvolací soud s ohledem na prokázaný skutkový stav snížil základní částku o 20 %.

29. Rovněž nebylo lze souhlasit se soudem prvního stupně, že se v daném případě nejednalo o sdílenou újmu a není proto namístě dále snížit základní částku. Odvolací soud přihlédl k tomu, že žalobci jsou spoluvlastníky nemovitosti, která sousedí s pozemkem, na němž stojí jimi tvrzená černá stavba a zároveň tvrdí újmu, která jim z toho vzniká. Nejvyšší soud v osmé větě Stanoviska uvedl, že v případě řízení, v němž vystupovalo více účastníků žádajících náhradu nemajetkové újmy za jeho nepřiměřenou délku, je možno podle okolností částku odškodnění náležející každému z nich přiměřeně snížit oproti částce, jež by byla poškozenému přiznána v případě, že by se řízení na jedné straně účastnil sám. V části páté Stanoviska Nejvyšší soud uvedl, že jejich újma je do určité míry - jako procesní stranou sdílena, důležité je, zda společníci vedli spor ve shodě či v jiném zájmovém souladu, což je v souzené věci nepochybně splněno. K těmto závěrům se přihlásil Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 30Cdo 3694/2011. Z tohoto důvodu odvolací soud snížil základní částku o dalších 20 %.
30. Odvolací soud tedy uzavřel, že ze základní částky bylo třeba celkově odečíst 50 %, což u žalobkyně a) činilo 59 375 Kč a u žalobce b) 43 750 Kč.
31. Dále byla důvodná odvolací námitka žalobců, že soud prvního stupně přehlédl, že v průběhu řízení původní žalobce a) zemřel a že na základě usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2022, č. j. 28Co 310/2022-160, se stali jeho procesními nástupci B. Z. [žalobkyně a)] s nárokem na zaplacení částky 283 050 Kč s příslušenstvím a L. Z. [žalobce b)] s nárokem na zaplacení částky 186 637,50 Kč s příslušenstvím. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. 33Cdo 2399/2017, nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu je nárokem osobní povahy, tedy právem vázaným výlučně na osobu poškozeného a právo na náhradu nemajetkové újmy ve formě konstatování porušení práva, omluvy či relutární satisfakce smrtí poškozeného zaniká. Výjimku z tohoto pravidla ovšem představuje § 1475 odst. 2 o. z., které předpokládá, že právo na relutární satisfakci (a pouze toto právo) se stává ke dni smrti poškozeného součástí jeho pozůstalosti, pokud bylo jako dluh uznáno nebo uplatněno u orgánu veřejné moci. V souzené věci z obsahu spisu vyplynulo, že nárok na náhradu nemajetkové újmy v penězích se stal součástí pozůstalosti po původním žalobci a), protože jako takový byl uplatněn u orgánu veřejné moci a nedošlo k jeho zániku podle § 2009 odst. 2 o. z. Původní žalobce a) v důsledku úmrtí ztratil způsobilost být účastníkem řízení, jeho nárok na náhradu nemajetkové újmy v penězích jeho úmrtím nezanikl a ohledně něj řízení pokračovalo s jeho dědici. Byla proto důvodná odvolací námitka žalobců, že každému z nich vznikl nárok na polovinu toho, co by bylo přisouzeno původnímu žalobci a), což byla částka 29 687,50 Kč ($59\ 375 : 2 = 29\ 687,50$).
32. Žalobkyni a) tedy vznikl nárok na celkovou částku 89 062,50 Kč a žalobci b) na částku 73 437,50 Kč.
33. Ze shora uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek ve vyhovujícím výroku o věci samé [výrok I.] ve vztahu k žalobkyni a) změnil tak, že zamítl žalobu na zaplacení částky 5 937,50 Kč s příslušenstvím ($95\ 000\ \text{Kč} - 89\ 062,50 = 5\ 937,50$), jinak v tomto výroku ohledně žalobce b) a v zamítavém výroku o věci samé [výrok II.] ohledně žalobkyně a) rozsudek potvrdil jako správný [§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a § 219 o. s. ř.].
34. Ohledně žalobce b) v zamítavém výroku o věci samé odvolací soud rozsudek změnil tak, že žalované bylo ještě uloženo zaplatit mu částku 7 437,50 Kč s příslušenstvím ($73\ 437,50 - 66\ 000 = 7\ 437,50$), jinak ve vztahu k žalobci b) zamítavý rozsudek potvrdil [§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a § 219 o. s. ř.].

35. Odvolání žalované proti výroku o nákladech řízení posoudil odvolací soud za částečně důvodné. Žalobcům vznikly před soudem prvního stupně náklady řízení ve výši 106 215 Kč. Žalobci zaplatili soudní poplatek ve výši 2 000 Kč, dále za právní zastoupení za 7 úkonů právní služby po 7 470 Kč při zastupování tří osob dle § 7, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. a), c), d), g), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „AT“, a to za převzetí a příprava, podání žaloby, za další poradu ze dne 29. 6. 2020 jako reakce na výzvu soudu ze dne 17. 6. 2020, za vyjádření a doplnění na výzvu soudu ze dne 9. 7. 2020, za doplnění na výzvu soudu ze dne 11. 2. 2021, za vyjádření ze dne 14. 7. 2021, za účast na ústním jednání dne 22. 2. 2022. Dále žalobcům vznikly náklady za 4 úkony po 4 960 Kč při zastupování dvou osob, a to za vyjádření ze dne 21. 8. 2022, za účast na ústním jednání dne 24. 11. 2022, za vyjádření ze dne 22. 2. 2023 a za účast na ústním jednání dne 2. 3. 2023 a za poloviční úkon ve výši 2 480 Kč za podání odvolání proti procesnímu rozhodnutí. Dále žalobcům náleželo dle § 13 odst. 4 AT za 12 náhrad hotových výdajů po 300 Kč, a dále náhrada za promeškaný čas cestou k soudu dne 22. 2. 2022 automobilem z Olomouce do Prahy a zpět za 14 půlhodin po 100 Kč a dne 2. 3. 2023 vlakem z Olomouce do Prahy a zpět za 16 půlhodin po 100 Kč. Za jízdu z Olomouce do Prahy a zpět dne 22. 2. 2022 žalobcům náležela cestovní náhrada ve výši 3 696 Kč za cestu automobilem Chevrolet Cruze, RZ xxx, celkem ujeto 562 km, cena za litr paliva 36,10 Kč, průměrná spotřeba paliva činila 5,2 litru na 100 km a sazba základní náhrady za 1 km jízdy činila 4,70 Kč. Za cestu k ústnímu jednání dne 2. 3. 2023 jim náležela za použití vlaku při jízdě z Olomouce do Prahy a zpět částka 1 420 Kč. Zároveň žalobcům náležela 21% DPH dle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř. ve výši 17 199 Kč. Odvolací soud nepřiznal žalobcům náklady za žádost o přiměřené zadostiučinění vůči žalované ze dne 27. 6. 2018, a to s ohledem na § 31 odst. 4 OdpŠk. Dále jim nebyly přiznány náklady za další porady s klientem přesahující jednu hodinu ze dne 18. 11. 2022 a ze dne 21. 2. 2023, neboť porady nenavazovaly na žádné konkrétní kroky soudu či žalované a nebylo lze je považovat za účelně vynaložené náklady potřebné k uplatňování jejich práva. Výrok o nákladech řízení před soudem prvního stupně byl proto odvolacím soudem změněn dle § 221a o. s. ř.
36. V odvolacím řízení byli jak žalobci tak žalovaná částečně úspěšní, a proto dle § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 2 o. s. ř. žádnému z nich nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně, o jehož přípustnosti, za podmínek § 237 o. s. ř., rozhodne dovolací soud.

Praha 28. června 2023

Mgr. Michael Nippert v. r.
předseda senátu